

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 324

שמות | כל מפתחות העולם בידי בן תורה אמיתי!!

מסי לות אר הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 כחה של ליצנות .....
- 3 מים רבים לא יכבו את האהבה! .....
- 9 חיבתן של ישראל .....
- 11 זה לעומת זה .....
- 12 מה הקשר לבית קפה?! .....
- 14 ויקם מלך חדש! .....
- 16 פעמי גאולה ממשמשים ובאים .....
- 19 מאמינים בני מאמינים .....
- 25 כל מפתחות העולם בידי! .....
- 28 העולה מן האמור להלכה ולמעשה .....

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

החסות והפצת ספר מודיש ורבינו דרב יודם נייסאל אברג'ל זיע"א

8771301 345 נתיבות ת.ד 666 הקציר 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 054-26-380-26

קו 'המאיר לארץ' לקבלת דגש של אור'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

כחה של ליצנות

פולט מילה כל שהיא. ואין היא צריכה להיפגע כל כך מן הדברים.

אוי רבי - הפסיקה אותי - אינך מבין אותי! אספר לך סיפור שסיפר לי אבי. בעיירתו היה שואב מים שהיה לו זקן ארוך במיוחד. פעם הגיע אליו לץ אחד ואמר לו: 'זלמן, אמור לי, כשאתה הולך לישון - איפה אתה שם את הזקן: בתוך הפוך או מעל הפוך?' סיים את דבריו והלך.

למחרת בבוקר הגיע שואב המים, תפס את הלץ והחל להכותו עד שכמעט שבר את כל עצמותיו. עד מהרה הגיעה המשטרה, תפסה את המכה - וזימנו אותו לבית המשפט.

כשהגיע לבית המשפט, שאל אותו השופט: 'מה קרה, זלמן? מה פתאום היכית אותו?'

'אספר לך, כבוד השופט' - נעמד שואב המים במקומו - 'לאחר שאמר מה שאמר על זקני, שבתי

סיפר הגה"ק הרב שבתי יודלביץ זי"ע"א, וז"ל:¹

אירע פעם שאחד משרי הכנסת הנבערים קיצץ בנטיעות והתבטא על שיר השירים, קודש הקדשים, כאילו מדובר בדברי עגבים. הכנסת געשה ורעשה על כך...

באותו זמן הזדמנתי לדרוש במקום כל שהוא ונודע לי שבמקום נמצאים הרבה חברי כנסת, ניצלתי, איפוא, את שעת הכושר הזו, כדי לתת להם הסבר על הגיחוך שבדברים. וכך אמרתי:

פעם הזעיק אותי יהודי אחד כדי שאנסה לפייס בינו לבין אשתו ולהחזיר אל כנו את שלום הבית שלהם. הוא סיפר, שבדרך כלל הם חיים יפה, אלא שבאחד הימים הוא בא הביתה עצבני ואמר לה, שיש לה אף כמו מגדל. מאותו יום היחסים ביניהם נשברו, ואשתו אינה סולחת לו.

באתי וניסיתי לשוחח אתה. אמרתי לה, שלכל אדם קורה שהוא

מעין החכמה

1. **הובאו** דבריו בדורש טוב - הגדה של פסח (עמוד 621).

הגעתי לרופא, הוא מדד את אפי כדי לראות אם הוא ארוך או לא. 'מה אתה אומר?' - שאלתי אותו במתח. 'קשה קצת להכריע' - השיב לי - 'הוא גבולי...'

זהו, מאז חיי אינם חיים. אמור לי, רבי, איך אפשר לסלוח על כך?!²

אמרתי לה: 'הלא שלמה המלך אמר בשיר השירים, "אפך כמגדל הלבנון" (שיר השירים ז, ה), משמע, שזה יפה מאוד.

'אוי רבי, עזוב אותי... זה טוב בשביל שיר השירים. לא בשבילי...'

נשאתי עיני אל הקהל המחוייך שמולי והמשכתי: 'אויילים וסכלים! וכי שלמה המלך מדבר על אף? הלא הוא מדבר על בית המקדש, וכמו שדרשו חז"ל (שיר השירים רבה, פרשה ז - אות י): 'אפך כמגדל הלבנון' - זה בית המקדש, מה האף הזה נתון בגבהו של אדם, כך בית המקדש נתון בגבהו של עולם.

וכי מודדים אתם את שלמה המלך לפי המושגים שלכם?!

הביתה והלכתי לישון. בתחילה הנחתי את הזקן על הפוך. אחר כך חשבתי שזה לא יפה, והכנסתי אותו פנימה. הוא התחיל לגרד לי. הוצאתיו החוצה ושוב הכנסתי. על הפוך, בתוך הפוך. על הפוך, בתוך הפוך... בקיצור, כל הלילה לא ישנתי. השתגעתי לגמרי. למחרת קמתי עצבני, ומה הפלא שהרבצתי?'

השופט האזין לדברים בכבוד ראש, ולבסוף שאל: 'זלמן, אמור לי רגע - איפה הנחת את הזקן תמיד?'

'תאמין לי - גירד זלמן בפדחתו במבוכה - 'כבר ששים שנה יש לי את הזקן הזה, ואיני יודע להשיב לך... כעת, כשהוא דיבר אתי, התבלבלתי לחלוטין...'

האשה השתתקה לרגע, ואז המשיכה: 'בדיוק אותו דבר קרה אצלי. כשבעלי אמר לי שיש לי אף ארוך כמגדל, התחלתי להסתכל בראי. ראיתי שהוא באמת מעט גדול, אבל לא הייתי בטוחה. הענין הציק לי כל כך עד שהחלטתי ללכת לניתוח פלסטי לקיצור האף.

מעין החכמה

לשוחח על כך בכבוד ובדרך ארץ, ולבקש מהזולת להשתנות.

אך במה דברים אמורים, במה שהזולת יכול להשתנות ולהשתפר. אך בדבר שממילא הוא לא יכול להשתנות (כמו בסיפור הזה), ההערה נובעת רק מרוע לב ואכזריות!...

2. הבית הזה, בסופו של דבר, התפורר לפירורים, לא נותר ממנו זכר... והסיבה האמיתית לכך היא מילה אחת: 'אכזריות!'

ונסביר: קורה לעתים, שלאחד מבני הזוג מפריע משהו, ובוודאי שהוא יכול

פרשת שמות - מים רבים לא יכבו את האהבה!

שוטים אתם!

הביטו במפרשים (סנהדרין כ.), 'שְׁקַר

הַחֵן' - זה דורו של משה. 'וְהִבֵּל

הַיָּפִי' - זה דורו של יהושע. 'יִרְאֵת ה'

הִיא תַתְּהַלְלִי' - זה דורו של חזקיה.³

שלמה המלך מדבר במושגים עליונים,

באופן שכלל אינו מתאים

לתפיסת העולם שלנו, ולאילל יחשב כל מי

שינסה לפרשו בהתאם למושגים שלו...

ואחר ההקדמה הזו, נמשיך...

שלמה המלך כותב: "שְׁקַר הַחֵן וְהִבֵּל

הַיָּפִי אֲשֶׁה יִרְאֵת ה' הִיא

תַתְּהַלְלִי" (משלי לא, ל), ואתם סבורים

שהוא מדבר על יופי של גברת

שנכנסת לסלון וקונה לה כובע עם

שלש נוצות של תרנגולים אדומים!?

וכי יעלה על הדעת ששלמה המלך

עוסק בשטויות והבלים שכאלו?

מים רבים לא יכבו את האהבה!

אותו! אהבה נצחית שלא תלויה בשום

סיבה וגורם שבעולם! וכמו שאנו

אומרים בכל יום: 'ברוך אתה ה',

אוהב את עמו ישראל לעד!⁴ (סידור

נוסח בלדי).

בשעה שניגש רש"י הקדוש לפרש

את שיר השירים, התגלה

לו שעיקר עניינה של מגילת שיר

השירים הוא לגלות לכל יהודי ויהודי

את עוצמת האהבה שהקב"ה אוהב

מעין החכמה

ההעלם הראשון [העלמה דכתר] - ההרגשה

שהאדם מרגיש מיותר וחסר

תועלת. הוא חי בתחושה שאין לו שום

משמעות, הוא לא יודע מה הוא עושה

בעולם, בשביל מה הוא צריך לקום בבוקר,

ולמי הוא מביא תועלת בעצם קיומו.

ההעלם השני [העלמה דתפארת] -

ההרגשה שהקב"ה רחוק ממנו.

הוא חי בתחושה שהוא לא חשוב בעיני ה',

וכביכול ה' לא אוהב אותו ולא דואג לו.

ההעלם השלישי [העלמה דמלכות] -

ההרגשה שהעולם הזה הוא הפקר.

הוא חי בתחושה שאין דין ואין דיין, ואיש

ישר בעיניו יעשה, אכול היום כי מחר נמות...

3. והיינו שתורתם של משה ויהושע יכלו

לעזור אפילו לדורות של ישקר

והבלי, אבל תורתו של חזקיה היתה דוקא

לדור 'יראת ה'.

4. ולכן ישנו ענין חשוב לקבוע זמן ללימוד שיר

השירים בעיון. ועל ידי הלימוד הזה

זוכים לזכך את ההעלמה דתפארת. ונבאר:

בשיעור שמסר הגאון המקובל הרב יצחק

גינזבורג שליט"א ביאר, שבעקבות

החטא שחטא אדם הראשון נוצרו (בתוך נפש

האדם) שלשה העלמות (מסכים) המבדילים בין

האדם לקונו, והם הם הסיבה לריחוקו של

האדם מבוראו:

פרשת שמות - מים רבים לא יכבו את האהבה!

מבחינה כלכלית, יש לו מעמד טוב בחברה וגם היחסים בתחומי משפחתו תקינים לגמרי. אינני חושב שיש לו איזה שהוא צורך שאיניו בא על סיפוקו. אמו טוענת שהסיבה היחידה האפשרית למצבו היא שמישהו יעשה לו עין הרע... כי סיבה אחרת לא נראית לעין.

הרב לא הספיק לחשוב הרבה על המבקר העומד להגיע אליו וכבר נשמעה הדפיקה בדלת. את האם הקשישה שְׁלֹמֶת אוטו ביקש הרב בנימוס לשבת בחדר החיצון ורק הגבר הוכנס לחדר הספרים. הרב התיישב לידו בצידו החיצוני של השולחן ובחן אותו יפה בטרם פתח אתו בשיחה. לפניו ישב גבר בשנות השלשים לחייו, פניו נפולות, עיניו כבדות, וכולו נראה כמי שחוזר מן ההלויה של עצמו...

תחילה חשש הרב שהאיש לא יענה לו כלל, אך עצם הסכמתו של האיש לבוא אליו הפיחה בו תקווה להיענות ולשיתוף פעולה.

'מה שמך? שאל הרב. 'דניאל', ענה האיש בראש מורכן כשהוא פולט את השם כאילו לא בו מדובר. 'דני!' אמר הרב בחיבה כשהוא מתקרב אליו, 'אתה מרוצה מעצמך?' דניאל הרים עיניו וקם לתחיה: 'בחחלט לא!' אמר. 'מדוע?' שאל הרב.

'אני לא שוה כלום!' הצהיר דניאל כמעט בחגיגות. 'אני לא יודע בשביל מה אני חי. זה לא משנה לשום דבר בעולם אם אני חי או מת. אני לא יודע בשביל מה אני צריך בכלל להתאמץ לחיות!' לאחר דבריו אלה הוריד את ראשו ודממה השתררה בחדר.

הרב הרחר רגע ואמר לאט ובהדגשה: 'דניאל, אני מעריך מאוד את בריאות הנפש שלך. אנשים רבים מאוד חיים את חייהם ללא תכלית וללא מטרה. הם אוכלים, עובדים,

וכאמור על ידי לימוד שיר השירים מזככים את ההעלם דתפארת. ומכיוון שכבר הזכרנו את ההעלם הראשון - העלמה דכתר, נרחיב:

בשיחה שמסר הגאון הרב יוחנן דוד סלומון זיע"א (בעין יהודית, חלק ה - עמוד 308) סיפר כך:

הטלפון בביתו של הרב צלצל. הוא הפך את הדף בגמרא שלפניו והרים את השפופרת.

'מדבר ד"ר פונדל הפסיכולוג. אני מנצל את היכרותנו בחתונה של משפחת אלדד, ואני פונה אליך בענין שלדעתי הוא פיקוח נפש. יש לי פציינט היושב כרגע בחדר ההמתנה והוא במצב נפשי קשה שעלול להסתיים באיבוד עצמו לדעת. אני בטוח ששיחה אחת עם כבוד הרב תתרום להצלתו הרבה יותר מאשר שבעה טיפולים שלי. הוא איבד את הטעם בחיים ואת זה אני לא מסוגל להעניק לו. למזלו הוא בעל רקע דתי, ומשום כך אני סבור שזו הנקודה היציבה עליה אפשר להציב את המנוף שיוציא אותו מתהום היאוש שבה הוא שקוע. מדובר כאן בחיי אדם וזה דחוף ביותר. אני מבקש מאוד שתקבל אותו עכשיו לשיחה. יתכן שמחר כבר יהיה מאוחר מדאי'.

כמעט מיד ענה הרב: 'בסדר, שלח אותו אלי'. ובעוד ידו סוגרת את הגמרא, הוא שואל: 'ספר לי עליו כמה פרטים, האם יש לו בעיות כלכליות? ואולי חברתיות, או משפחתיות? האם קרה לו אירוע מזעזע כל שהוא בתקופה האחרונה?'

הפסיכולוג ביקש הפסקה קצרה כדי לשלוח את האיש אל הרב, וחזר מיד אל הטלפון להמשך השיחה: 'כבוד הרב, לא תאמין, אבל האדם הזה בריא ושלם בגופו, יש לו משרה מכובדת המבטיחה אותו

פרשת שמות - מים רבים לא יכבו את האהבה!

גורל דומה - המשיך הרב - אורב לכל אדם רגיל. מסוף גיל ההתבגרות עד אמצע החיים עסוק הוא במירוץ אדיר לרכוש מקצוע ופרנסה, להקים משפחה ולתפוס מעמד חברתי. מנסים לעצור אותו במירוצו ולשאול אותו: 'לשם מה אתה חי? ניח שכבר השגת את כל זה, ומה אחרי כן?' אבל האיש אין לו זמן לעצור. הוא צועק: 'אל תפריע לי עם הפילוסופיות האלה!' וממשיך לרוץ. אי שם, באמצע החיים, בגיל 35 או 45, אדם מאט במקצת את המירוץ, ואז צעות מאליהן אותן שאלות מודחקות, וניצבות לפניו בבירור, ושוב קשה לסלקן הצידה. כך קורה למאושרים יחסית. אתה שייך למאושרים האלה שהתעוררו באמצע, לפני שהגיעו לסוף הדרך.

מעין חיוד נראה על פניו של דניאל, אבל רק לרגע קט. שוב אפף אותו כובד ראש, והוא אמר: 'עכשיו בוודאי יאמר לי הרב שעלי לקיים את המצוות ולשמור את התורה. את כל זה אני מכיר כבר ואינני חושב שזה יתן לי את הסיפוק בחיים ואת תחושת האושר. אני אומר את זה מתוך נסיון. נניח שאני כבר אשמור שבת ואניח תפילין ואוכל כשר, אז מה? זה יעניק לי את משמעות חיי?'

הרב טפח על שכמו של דני. 'אני נהנה ממך', אמר. 'אתה לא הולך סחור סחור ומכסה דברים. אתה ניגש ישירות לענין ומניח אותן ברורות על השולחן. כך קל לראות יפה את הבעיה ולדון בה בחופשיות. ראה, דני, אלקים שברא אותנו אינו זקוק כלל וכלל שנקשור למענו קופסאות שחורות בראשנו ובידינו כל בוקר, ואין לו שום צורך שנקרא בסידור מעמד פלוני עד עמוד פלוני. התפיסה הנכונה של המצוות שונה לחלוטין. תרי"ג המצוות אינן אלא 613 עצות עברו איך להתקרב אל השלימות שלנו. לפני עשיית המצוה ובשעת

מרויחים כסף, מבליים. הולכים לישון ושוב חוזרים על אותו מעגל, יום אחר יום, שנה אחר שנה, ללא תכלית וללא משמעות. הם אינם מתלוננים ואינם פונים לאף אחד לבקש עזרה. הם אינם חושבים אפילו לרגע שמהו אתם לא בסדר. הפרט החמור במחלתם הוא בזה שאינם יודעים כלל כי הם חולים.

אני שמח שאתה שייך לעלית האנושית הבריאה, שאינה רוצה לחיות חיים חסרי משמעות כאלה ואינה משלימה אתם. אתה דורש מעצמך חיים משמעותיים המקדמים אותך לעבר מטרה כל שהיא אשר בשבילה כדאי לחיות. זה ביטוי של נפש בריאה! זו הדרישה הקיומית של אדם בעל רוח ונשמה שאינו בא על סיפוקו כאשר הוא חי ברמה של בעל חיים שרק סיפוק צרכיו הגופניים הוא מטרת חייו ושיאם. בחור בריא אתה בנפשך, ברוך השם!

דניאל הרים את ראשו כמוכה תדהמה. הוא הסתכל בעיניו של הרב כדי לוודא שאינו משטה בו. כנראה ששמע, וחזר ושמע, את ההיפך הגמור מזה במשך תקופה ארוכה. נצנוץ של אור הסתמן בעיניו. 'אבלי', שאל, 'מדוע זה התעורר אצלי רק בשנה האחרונה? הפסקתי לקיים מצוות עוד כשלמדתי באוניברסיטה, וכך חייתי עד היום. מדוע התחילו השאלות לצוץ בתוכי רק עכשיו? איפה הן היו כל השנים הללו?'

הרב הסביר: 'התורה מספרת לנו על השיטה שהשתמש בה פרעה מלך מצרים כאשר שעבד את ישראל. הוא הריץ את אבותינו בעבודת פרך בלתי פוסקת עד שלא התפנו לעסוק בשום דבר אחר, ויהא החשוב ביותר. כאשר אדם חייב להספיק ללבון את מכסת הלבנים שלו אין לו זמן לעסוק ב'שטיויות' כמו חירות, גאולה וכדומה.

פרשת שמות - מים רבים לא יכבו את האהבה!

טוב לי אז מעתה" (הושע ב, ט), ויזכרו את חסדיו ואת מעלם אשר מעלו ואת הטובות אשר אמר לתת להם באחרית הימים.

ויסד ספר הזה (שיר השירים) ברוח הקודש בלשון אשה צרורה אֶלְמָנוּת תְּיִוֵּת משתוקקת על בעלה מתרפקת על דודה מזכרת אהבת נעורים אליו ומודה על פשעה.

וכך הוא כתב בפתיחת פירושו לשיר השירים:

'ואומר אני, שראה שלמה ברוח הקודש שעתידין ישראל לגלות גולה אחר גולה, חורבן אחר חורבן, להתאונן בגלות זה על כבודם הראשון ולזכור חיבה ראשונה אשר היו סגולה לו מכל העמים, לאמר: "אלכה ואשובה אל אישי הראשון כי

מעין החכמה

עיני הרב אורו. עכשיו גילה דניאל את מה שמציק לו.

'אני מבין אותך - אמר הרב - גם אני חושב שזו הרגשה מדכאת מאוד לחוש שאינך אלא כפיל זהה בסדרה בת מיליונים, חסר כל ערך אישי יחודי. אבל הרגשה זו בטעות יסודה. כל אדם הוא יחיד ומיוחד, ולכל אדם יש תפקיד מיוחד ומוגדר רק לו. כלל נשמות ישראל המקבלים עול מלכות ה' עליהם, ירוממוהו במצוותיהם, יעטרוהו נזר תפארה ויתנו לו כתר מלוכה. בכתר זה מיוחד לכל אחד מאתנו מקום לשיבוץ אבן יקרה, יחודית, אשר זר אינו רשאי ואינו יכול לנגוע בה. ליטוש האבן: פטדה, ברקת, או נופך, הוא תפקידנו האישי, היחודי. שלימותנו, ושלימות אותו חלק בכתר, רק בנו היא תלויה. רק דניאל בן אברהם יכול ואחראי לפאר ולקשט את החלק בכתר המלוכה אשר הוא נחלתו היחודית. אין בעולם כולו מי שיעשה זאת במקומו, כנאמר בתורה:

'והאבנים תְּהִיֶּינָה עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... אִישׁ עַל שְׁמוֹ תְּהִיֶּינָה" (שמות כח, כא).

עשייתה אני צריך לדעת שאני ממלא את רצון ה' המכוון להועיל לי ולהטיב אותי, בדיוק כמו נער העושה תרגילי התעמלות כדי ליישר את חוט השדרה שלו. הבנת המצוה, הכוונה בעשייתה והדיוק בפרטיה ההלכתיים מעניקים למקיים המצוה את התועלת הצפונה בה. אז הוא גם מרגיש את הסיפוק של אדם העושה דבר חשוב בעל משמעות הנותנת אושר לחייו ותחושת תכלית למעשיו הן בעת קיום המצוה והן בהתכוננו אליה. כל זה טעון לימוד!

עם סיום דברי הרב התפרץ דניאל בשאלה: 'אבל איך אני יכול להרגיש את השגת התכלית האישית שלי ואת משמעות חיי שלי כאשר אני יודע שבאותו בוקר מניחים תפילין כמוני עוד רבבות רבבות יהודים. מאות אלפי יהודים בעולם מחזיקים את כוס הקידוש בידם בשבת ואומרים בדיוק אותן מילים של נוסח הקידוש כמוני בדיוק. איפה היחוד שלי? במה המיוחדות שלי, דניאל בן אברהם? אני חלקי מליון! זה למעשה אפס!...

פרשת שמות - מים רבים לא יכבו את האהבה!

פעליה בהם נקשר עמה באהבה
עזה.⁵

אף דודה צר לו בצרתה ומזכיר
חסדי נעוריה ונוי יופיה וכשרון

מעין החכמה

להספיק לסדר כמה וכמה דברים תוך שעה אחת, לפני שיסגרו המוסדות והמשרדים בשעה אחת אחר הצהריים, והנה ליד מקום עבודתו, בקרן הרחוב, נגש אלי מזרחי. הפעם היה לבוש בגדי חג וסבר פנים אחר היה לו. הוא היה רציני ומתוח. פנה אלי ובירכני לשלום.

'אבקשך' לגמול עמי חסד ולעלות לכמה דקות למעלה, ללשכת הרבנות!

שוב חזר אליו חיוכו המלבב והוא סיפר לי, כי עומד הוא, כרגע, לשאת אשה וכבר מוכנים כולם שם, למעלה, ורק חסר אחד להשלים 'מנין' ועל כן מבקש הוא, הואיל וזה מן השמים, אשר נקלעתי לעומתו הראשון, שאראה לעלות עמו.

אמנם אף הייתי לדרכי, כי העניינים שצריך הייתי לסדר היו לשם מצוה, אך הרשיתי לעצמי לדחות, לפי שעה, הכל ועליתי, יחד אתו, ללשכת הרבנות שבקומה השניה, שם המתין קומץ קרואים. אכן, היתה זו חתונה צנועה שבצנועות, שהוכנה וסודרה באחד ממסדרוני 'ועד הקהילה'. על כסא, בצד, היה משהו שהוכן לכיבוד ולברכות עבור המוזמנים.

בני הזוג המבוגרים, שזאת לא היתה חתונתם הראשונה בחייהם, נראו נבוכים ולא חשו עצמם בטוב. הם הביטו כה וכה ועל הקרואים המעטים. הרב, מסדר הקידושין, קידש אותם ומימי לא ראיתי חתן וכלה כה רציניים כבני זוג זה. עיינו של החתן חלפו על פני המוזמנים ובאשר נוכח לדעת, כי נוכחים עשרה אנשים, להשלמת 'מנין', נחה דעתו. מיד לאחר החופה והקידושין

5. מי יכול לתאר את יופיה של הנשמה היהודית, את העוז והחדודה הקורניים ממנה, ומחיים את סביבתה! ובענין זה סיפר ראובן ברטוב (צדיק יסוד עולם - עמוד 194, ל'י שמחה רו שליטי"א), וז"ל:

את יוסף מזרחי חיבבתי. הוא היה יהודי פשוט בתכלית הפשטות, שהתפרנס מעבודת הסבלות בקרן הרחוב, על המדרכה שמתחת לחלונות לשכת הרבנות ברחוב החבצלת בירושלים. חיוכו הלבבי, בעת שניגשתי אליו לפני כמה שנים ושאלתי אם יוכל לעזור להעביר את מטלטלי לדירה החדשה, היה כה מושך. היה לו קסם אישי בל יתואר.

בניגוד לחבריו לעבודה, ברובם מהעדה הכורדית, לא היה יוסף מזרחי ירושלמי. הוא בא לירושלים מטבריה. עד כמה שהספקתי, לאחר מכן, להכירו, היה אלמן בגיל העמידה, גלמוד ומתגורר בבית 'הכנסת אורחים' בשכונת 'מחנה יהודה'. הוא היה ירא שמים גדול ונוח לבריות וכאשר, במרוצת הזמן, היו לי עוד כמה וכמה הזדמנויות להעסיקו בהובלה ובסבלות, אהבתי ללכת לצידו, בעת שהיה דוחף את עגלתו, ולשמוע ממנו את חוות דעתו על הברי העולם, כשהוא משלב בדבריו דברי תורה וחכמה. הוא דיבר בהגיון ובפשטות מתוקה כזאת, שדבריו חדרו לתוך העצמות ונספגו שם.

יום אחד, בשעת הצהריים, עברתי ברחוב יפו. היה יום לוהט והחום הורגש באופן מיוחד בשעה זו. נחפזתי מאוד באותה עת. צריך הייתי

פרשת שמות - מים רבים לא יכבו את האהבה!

שאמורה היתה לנסוע בעקבותיה. במשך הזמן אשר שהינו בבית ההללויות לא נתן איש מאתנו את לבו ליהודי זקן, בעל סבר פנים טוב, שישב על ספסל ואמר תהלים. כאשר עמדנו להיכנס לתוך המונית, היה הזקן לידנו וביקש להצטרף אלינו. הוא ישב לידי, במושב האחורי, והציג את עצמו כידידו של הנפטר. כאשר אמר, ששמו אריה לוי, לא עלה כלל על דעתי, שזהו הצדיק הירושלמי ר' אריה לוי, לשעבר רבם של אסירי ציון, וראש ישיבת 'בית אריה' בירושלים. הוא לבש בפשטות ונהג בענוה ובידידות, כך שכאשר נקב בשמו, בלי התוספת 'הרב', לא קישרתי זה בזה.

מעטים היו הנוכחים ליד קברו של יוסף מזרחי, הספּל הפשוט והבלתי ידוע. היו אנשי ה'חברא קדישא', ר' אריה, האלמנה בפעם השניה, בתה ואנכי. חזרנו העירה בשתיקה מעיקה, בחזורנו לייכר החירות, ביקשתי מהנהג לעצור על מנת לרדת. לפני שירדתי, שאלני ר' אריה לשמי ולמעני. ענית וירדתי.

כעבור ימים מספר, קיבלתי מכתב במעטפה ועל נייר פירמה של ישיבת 'בית אריה'. החתום היה ר' אריה לוי, ראש הישיבה, אשר ביקשני, בכל הכבוד וגיינוני הנימוס, שאואיל בטובי, אם לא קשה לי, לבוא אליו לשיחה קצרה בענין הנפטר יוסף מזרחי ז"ל.

אודה על האמת, שהופתעתי. רק עתה נודע לי, כי הזקן שהשתתף בהלויה היה הרב הצדיק הידוע, בכבודו ובעצמו, וסקרנותי גדולה היתה מאוד לדעת על מה חפץ הוא לדבר עמי בענין הספּל המנוח. עוד באותו ערב 'קפצתי' לביתו של ר' אריה, בשכונת 'משכנות'.

הוא קיבלני בסבר פנים יפות ולחץ את ידי בחמימות, הפליאני זכרונו הטוב, שמבלי

לחצתי את ידו, בירכתי ברכת 'מזל טוב', טעמתי משהו מהכיבוד הדל, ומיחרתי לדרכי.

חלף זמן. שוב הזדמנתי לקרן אותו רחוב. את מזרחי לא ראיתי במקומו הקבוע וסבור הייתי, שהוא בוודאי בעבודה - בסבלות ובהובלה. עוד כמה פעמים לאחר מכן, הייתי שם ולא ראיתיו. לבסוף ניגשתי פעם אחת לחבורת סבלים, באותו מקום, ושאלתי עליו. סופר לי, כי לפני חודש ימים חלה לפתע ולקה בשיתוק. כעת מאושפז הוא בבית החולים לכרוניים בשכונת 'קטמון'.

מצאתיו בבית החולים בחדר אחד עם עוד כמה חולים. מצבו לא היה מעודד. הוא שכב והביט בי בעיניים פקוחות לרווחה. אשתו ישבה לידו והשתדלה להיות לו לעזר בכל מה שיכלה. נוכחה גם בתה מנישואיה הראשונים. ברמזים בעיניו היה מאותת לאחיות הרחמניות ולאשתו והן התאמצו להבינו ולהקל עליו. הוא גילה בהבעת פניו שמחה רבה על עצם בואי לקיים מצות ביקור חולים ונראה היה בעליל, שהוא מקבל הכל באהבה ובידיעה ברורה, שהקב"ה פורע ממנו את חובותיו האחרונים לפני שיעזוב את העולם הזה כך שיוכל להיכנס לחיי העולם הבא מטוהר ומזוקק, לאחר שיסוריו יכפרו עליו. לא תיארתי לעצמי, שכל כך מהר ימות ולא אראנו עוד.

למחרת בבוקר טלפנה אלי בתו החורגת, בישרה לי על פטירתו והעבירה אלי את בקשת אמה לבוא להלויה.

בחצר ההללויות היו רק האלמנה ובתה, כזה היה יוסף מזרחי - גלמוד היה בחייו וכך היה בפטירתו. מכונית המתים עם חברי ה'חברא - קדישא' זהה והחלה לנוע, ואילו אנחנו המלוים, כלומר: האלמנה, בתה ואנכי, ישבנו במונית,

והאמת שהמסר הזה כבר נכתב הרבה לפני שכתב שלמה את שיר השירים...

להודיעם כי לא מלבו עינה ולא שילוחיה שילוחין כי עוד היא אשתו והוא אישה והוא עתיד לשוב אליה!...

חיבתן של ישראל

תורה'. והנה, כשמתבוננים בפסוקים הפותחים כל חומש וחומש, רואים שכל הפסוקים (הפותחים את החומשים) עוסקים בהבעת חיבתם של ישראל, בגילוי האהבה והחסד של ה' על עמו! ונפרט:

בשיעור שמסר הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א אמר כך (עמודיה שבעה, שמות - עמוד ב):
הקב"ה באהבתו הרבה לעמו ישראל העניק להם את ה'חמשה חומשי

מעין החכמה

ובאותה שעה היו פניו מחייכות וזורחות מאושר ומאהבה, לאמיתו של דבר הייתי תמיד משוכנע, כי יהודי פשוט זה אינו כה פשוט, אבל לצדיק נסתר, במלוא המובן של ביטוי זה, לא חשבתיו.

כן נזכרתי, בחיוב, בהתנהגותו של ר' אריה, ביום פטירתו של הסֶּבֶּל. הוא התפנה מכל עיסוקיו הקדושים ובא לגמול חסד של אמת עם הנפטר העלוב, שהרבה אנשים, מחוסר ידיעה, לא התאבלו עליו ולא באו ללוותו בדרכו האחרונה על אדמות. תמהתי, מנין ידע, בעצם, על פטירתו והלווייתו, כי מודעות אבל, כנהוג, לא הודבקו. וכן כיצד ידע, בבטחה כזו, כי הוא צדיק נסתר?

ר' אריה כנראה קרא את מחשבותי. 'אל לך להתייגע במחשבות', אמר. 'הנני לבקשך לשמור את הדבר בסוד. תוכל לספר על כך, בכתב ובעל פה, רק לאחר שאנכי אלך לעולם האמת. אחרי מותי תספר לכל את המעשה המופלא ביוסף מזרחי, הסֶּבֶּל הפשוט, שאיש לא הרבה לדבר עמו, למען ידעו מי היה וכיצד בזכותו ניצלו אחינו בני ישראל מצרות ומצוקות בעת נוראה זו של חבלי המשיח!...'.

לרשום את שמי ומעני המלא זכר הכל, כך שבמעטפת מכתבו לא הוחסר אף פרט אחד.

ישבתי מולו, ונהייתי מחיכו ומעניני הטובות, שהביטו בי בחוס. הוא נכנס עמי לשיחה על דא ועל הא. לאחר שנודעו לו פרטים עלי ועל עיסוקי, פתח בגילוי מרעיש:

'אותו סֶּבֶּל, יוסף מזרחי ז"ל, היה צדיק נסתר, שבזכותו סלח הקב"ה לעמו והגין עליו בשעה קשה זו. הוא חי כל ימיו בעוני, בבדידות וסבל יסורים, במיוחד לפני מותו, ועל פי רצונו אף לא הספידוהו'.

הגבתי במבט של תמהון.

ר' אריה הגיב על תגובתי זו במבט של אישור לדבריו.

ביושבי כך, לעומתו של ר' אריה, חלפו בראשי קטעי זכרונות מאותו סֶּבֶּל מופלא, שהיה נחבא אל הכלים. בעיקר עלו בזכרוני דבריו, בעת שהייתי הולך לצידו, כשהוא נושא משא, או דוחף עגלה טעונה, והיה מדבר על עולם ומלואו, לפי השקפתו הפשוטה, ומשבח את קונו,

א) - 'מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה. כשיצאו ממצרים מגאן וכשנפלו בעגל מגאן לידע מגין הנותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהן מגאן.'

חומש דברים: "אלה הדברים אשר דבר משה אל-כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן ונחצרת ודי זהב" (דברים א, א) - 'לפי שהן דברי תוכחות... לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז, מפני כבודן של ישראל.'

פתיחת התורה כולה, וכל חומש בפרט באהבת ה' לישראל, באה להדגיש כי כל התורה כולה ניתנה לישראל ולגלות את אהבת ה' לישראל בכל מצב!...⁷

ועתה אחר ההקדמה הארוכה הזו, נתחיל בפרשת השבוע - פרשת שמות. הפרשה שמתחילה את גלות מצרים, הגלות הכוללת את כל גלויות ישראל... **אך** לפני כן, עוד הקדמה אחת...

חומש בראשית פותח בפסוק: "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" (בראשית א, א) - 'בשביל ישראל שנקראו: 'ראשית תבואתה!'⁶

חומש שמות: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" (שמות א, א) - 'אף על פי שמגאן בחייהן בשמותן, חזר ומגאן במיתתן, להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם.'

חומש ויקרא: "ויקרא אל-משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" (ויקרא א, א) - 'לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציוויים קדמה קריאה, לשון חיבה... אבל לנביאי האומות עכו"ם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה!'

חומש במדבר: "וידבר ה' אל-משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר" (במדבר א, א)

מעין החכמה

הקשר בין בני ישראל להקב"ה הוא נעלה מכל חשבון, והוא תמיד שלם, בכל מצב בו מצויים בני ישראל. וכמאמר: 'בין כך ובין כך בני הם ולהחליפם באומה אחרת אי אפשר!'

וזהו הרמז: 'ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם' (רמב"ם - הלכות מילה פ"א

6. וזה לשון הפסוק בשלימות: "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, פלאיך וקדשך, ורעה תבא אליהם נאם ה'" (ירמיה ב, א).

7. ונרחיב עוד מעט:

בשיחה שמסר הרבי מליובאוויטש וליקוטי שיחות - תרגום חופשי, חלק ג עמוד 241, אמר כך:

זה לעומת זה

ואדרבה, שם, במציאות הטומאה, מתגלים רגשות העצבות והדכאון, המרירות והשנאה העצמית!

והנה, כל זמן שבמציאות הטומאה שוררת העצבות, אין היא (מציאות הטומאה) יכולה כלל להזיק או להפריע לעם ישראל! כי בלי התגלות רגש של שמחה, אין שום התגלות של חיות ורצון! ובלי ההתגלות הזו הרי היא מתה!

ורק כאשר היא מתחילה להרגיש שמחה, היא מסוגלת להזיק.

וכיצד מגיעה השמחה אל הטומאה?
על ידי החטאים והעוונות!

שתי מציאויות מנוגדות זו לזו ברא הבורא. הראשונה - מציאות הקדושה. והשנייה - מציאות הטומאה.

כמוכן, ישנם הבדלים רבים בין שתי המציאויות, ובספרים הקדושים האריכו רבות בזה. אך עתה אנו רוצים להביא את ההבדל שהביא הגה"ק רבי נתן מברסלב זיע"א בספרו.⁸ וכך הוא כתב:

דע, כי רגש 'השמחה' הוא עיקר החיות. ודע עוד, שהשמחה האמיתית נמצאת ומתגלת רק במציאות הקדושה.

מה שאין כן, במציאות הטומאה, אין בה שום רגש של שמחה אמיתית.

מעין החכמה

כל אחד מישראל **במיוחד**, בכל יהודי תלויה כל כוונת הבריאה, שלכן חייב כל אדם לומר: 'בשבילי נברא העולם'. ולפיכך גם 'כל המקיים נפש אחת מישראל... כאילו קיים עולם מלא', שכן אם חסר ח"ו ביהודי אחד חסר בכל הבריאה...

ומאחר 'ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם', הקשר שבין כל יהודי עם הקב"ה הוא שלם תמיד בכל התוקף, ויש רק לגלותו...

8. ליקוטי הלכות (הלכות נפילת אפים, הלכה ד - אות ה).

הי"ח) - אי אפשר לעולם להחזיר, לבטל את הקשר וכריתת הברית שהקב"ה קשר עם ישראל.

ודבר זה אינו רק בנוגע לכלל ישראל, אלא גם בנוגע לכל יחיד מישראל: הקב"ה קשר את עצמו עם כל אחד מישראל בסוג קשר כזה שאי אפשר להתירו! הקב"ה אוהב כל יהודי ויהודי אהבה עצמית. כמאמר הבעש"ט, שכל אחד מישראל יקר אצל הקב"ה כבן יחיד שנולד להורים לעת זקנותם, ויותר מזה.

כוונת הבריאה, שהקב"ה ברא את העולם 'בשביל ישראל שנקראו ראשית' אינה רק בשביל כלל ישראל, כי אם בשביל

פרשת שמות - מה הקשר לבית קפה?!

בגלות. ומכך שהשמחה נפלה למטה בגלות, נוצרה המציאות שנמשכה השמחה לעובדי הכוכבים והרשעים ההולכים בשרירות לבם, אשר באמת הם רחוקים משמחה אמיתית, כמו שכתוב: "יֵלֵד כְּסִיל לְתוֹנֶה לֹ" (משלי יז, כא). "כִּי כָל-יָמָיו מְכַאֲבִים וְכָעֵס" (קהלת ב, כג)... כי הסטרא אחרא נקראת 'יגון ואנחה' כידוע. אך כל השמחה שיש אצלם נמשך רק מבחינת גלות השכינה שהיא שמחתן של ישראל שהוא עכשיו בגלות, ומשם נמשך ניצוצי השמחה שנפל אצלם בגלות, ומשם כל שמחתם לפי שעה...
ועתה, נקפוץ רגע למצרים...

כאשר יהודי חוטא הרי הוא מפיל ניצוצות קדושה אל הטומאה, וחלה ערבוביא של טוב ורע. כלומר, יהודי הוא קדוש מאוד, וכאשר הוא חוטא, הריהו מוסר מכחותיו הקדושים לטומאה! ואז חלקים וניצוצות הקדושה מתערבים ברע... ומכיון שכל מהותם של ניצוצות הקדושה הינה שמחה, ממילא כשהוא חוטא הוא מכניס שמחה במציאות הטומאה!

ועל ידי כך הוא מפיל ניצוצי קדושה לטומאה, ונותן כח וממשלה לקליפות...
נמצא שעיקר גלות השכינה וכנסת ישראל הוא מה שהשמחה היא

מה הקשר לבית קפה?!

ומכיון שזכה, על ידי השלום בית שהיה לו, להשראת השכינה, לכן יכל להמשיך מהספירות העליונות י"ב נשמות קדושות, נוראות ועצומות - את י"ב שבטיה! י"ב בנים שנעשו מרכבה וכסא לשכינה הקדושה, והשכינה הקדושה נתקנה בהם!

ובהיות יעקב אבינו בן 130 שנה ירד עם כל בני משפחתו למצרים.

וגם שם, בארץ מצרים, המשיכו יעקב ובניו לעבוד את בוראם בכל כחם,

בשנת 2108 שנה לבריאת העולם ירדה נשמתו של יעקב אבינו לעולם, ומאותה עת החלה לעבוד את בוראה, באמת ובמסירות נפש.

כל ימי חייו עבד יעקב אבינו את בוראו, עבודה תמה, עבודה שלימה, באמת ובכל כחו.

ובהיות יעקב אבינו בן 84 שנה קיבלה עבודתו גוון חדש, גוון מאיר.

יעקב אבינו נשא את רחל ולא, וחי אתם בשלום אמיתי, באחדות הלבבות - ובכך זכה להשראת השכינה בשלימות.

פרשת שמות - מה הקשר לבית קפה?!

בתמיהה ושואלים: נגמר? תראי איזה אולם ענק יש לכם?!

והקופאית פוכרת ידים ועונה בלחשיה: אתם צודקים!

אך אתם יודעים שיש לנו פה משפחות של מהגרים, ולכל משפחה יש בממוצע 26 ילדים! ובאו כמה משפחות (של יהודים) וקנו את כל הכרטיסים!

והמצרים? חטפו עצבים... "יִקְצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שם פסוק יב) - מלמד שהיו בעיניהן דומים כקוצים.

ועם ישראל שכבר היו שבויים עמוק ביד יצרם, המשיכו לדהור במהירות אל עבר התהום...

אט אט נעלמו קוי האופי המיוחדים לבניו של יעקב ותחתיו החלו לצוץ קוי אופי מצרי.

וכך נאמר בהגדה של פסח: 'וירעו אותנו המצרים' - הפכו אותנו להיות רעים, תטאים ומצריים...

ומתוקף החטאים והעוונות, נפלו אין ספור ניצוצי שמחה אל הטומאה, ופרעה מלך מצרים קיבל שמחה וחיות...

ומכח עבודתם הקדושה זכו ומשכו אור גדול - בהירות אור אין סוף ברוך הוא - להיות מצומצם בתוך ארץ מצרים!

ללא הפסקה של רגע, בדביקות תמידית, הם המשיכו בעבודתם, ועל ידי כך התגלה אור אין סוף ביתר שאת, והוא דקשיר להון ומייחד להם ברוב התגלות במדרגה הגדולה באור רב...

אך, אט אט, בריבוי הזמן, החלו צאצאיהם של י"ב שבטי-יה, להתערבב עם האומה המצרית...

התאוות המצריות והתשוקות האסורות, החמדות המגונות והרוע הגנוז - החלו ללפף את נפשות בני יעקב ולחנוק אותם מכל עבר...

וכך אמרו במדרש: "וּתְמַלֵּא הָאָרֶץ אֹתָם" (שמות א, ז) - **אמר רבי יוחנן, מילאו את מצרים. ומילאו את כל הבתי טרטיאות ובתי קרקסאות.**

המצרים היו ניגשים לקופה לקנות כרטיסים להופעה, והקופאית היתה אומרת: מצטערת, נגמרו הכרטיסים! והמצרים היו מרימים גבה

מעין החכמה

9. **ילקוט** שמעוני (פרשת שמות - רמו קסב).

ויקם מלך חדש!

והתשובה פשוטה: פרעה היה כבר איש זקן ועייף, אך אחרי שניצוצי הקדושה נפלו לקליפה הוא קיבל ממנה התחדשות עצומה! (וההתחדשות והשמחה זה דבר אחד) ורוחו התעוררה לחיים עם כל המרץ וההתלהבות!

אש ההתחדשות יקדה בקרבו באש גוראה, באש זרה, והוא לא מצא לעצמו מקום... ולאחר כמה ימים שהתהלך כשיכור בלב ים, הוא ניגש לעבודה:

”וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ. וַיִּמְרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בְּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בְּשֹׁדֵה אֶת־כָּל־עֲבֹדְתָם אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ” (שם פסוקים יג-יד)...¹⁰

וכך במשך עשרות שנים המשיכה אש ההתחדשות לבעור בלב פרעה...

אין אנו יודעים בן כמה היה פרעה מלך מצרים בשעה שהוא גזר את גזירותיו הנוראות על עם ישראל. אך מה שבטוח שהוא היה כבר זקן מאוד. והחשבון פשוט:

פרעה מינה את יוסף להיות המשנה למלך, ויוסף שימש בתפקיד הזה 80 שנה ברציפות. לאחר שנפטר יוסף חלפו לפחות עוד 20 שנה עד שנפטר לוי. ורק אחר פטירתו של לוי גזר פרעה את גזירותיו.

ואם כן, צריך להבין את הפסוק הפלאי, האומר כך: **”וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת־יוֹסֵף”** (שמות א, ח)!

‘מֶלֶךְ חָדָשׁ’? הרי הוא מולך כבר לפחות 110 שנים!

מעין החכמה

שהשתעבדו תחת יד פרעה בפרך, היה שבת אחד אשר לא השתעבד כלל בשעבוד מצרים - שבת לוי. ושבת לוי זכו לכך משום שהחזיקו בלימוד התורה בכל כחם ויגעו בה ללא הרף, שלא כשאר שבטי ישראל אשר אחר מות אבותיהם הראשונים, בני יעקב, רפו ידיהם מן התורה.

ובעוד שבשאר עם ישראל התקיים הפסוק: **”וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה כפשוטו, בשבת לוי התקיים הדבר בלימוד התורה:**

10. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת שמות - מאמר ב), וז"ל:

בפרשתנו התורה מספרת על השעבוד הקשה שבו שעבדו המצרים את עם ישראל, כמו שכתוב: **”וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך”** (שמות א, יד).

בכל זאת, לימדונו רבותינו במדרש (שמות רבה, פרשה ה - אות טז) שמבין כל שבטי ישראל

זרה הם יוצאים ידי חובת גזירת הגלות. והאופן השני הוא יעבדום ועינו אותם, ולא יהיה די בעצם היותם בארץ לא להם.

והדבר תלוי במצבם הרוחני של עם ישראל: אם יעסקו בתורה כראוי, יצאו ידי חובת הגזירה בעצם היותם גולים מארצם. ואם לא יעסקו בתורה, לא יהיה די בעצם גלותם מארצם אלא יצטרכו גם שעבוד ועינוי. על כן, בני שאר השבטים שפרקו מעליהם את עול התורה הוזקקו לשעבוד תחת יד פרעה, ואילו בני שבט לוי שאחזו בתורה בכל חכם יצאו ידי חובת הגלות בעצם היותם בארץ לא להם.

ובאמת לא רק על גלות מצרים אמורים הדברים, כי אם גם על שאר הגלויות, ואם יזכה האדם לעמול בתורה הקדושה יוכל לצאת ידי חובת הגלות בעצם צערו על כך שבית מקדשנו חרב, ודי לו בזה. אך אם ירפו ידיו של האדם מן התורה הקדושה, יצטרך חלילה לעבור גם צער ושעבוד.

וזהו שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"ה): **כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ.** ומוסיף על כך באבות דרבי נתן (פ"כ מ"א): **כל הנותן דברי תורה על לבו מבטלין ממנו הרהורי חרב, הרהורי רעב, הרהורי שטות, הרהורי זנות, הרהורי יצר הרע, הרהורי אשת איש, הרהורי דברים בטלים, הרהורי עול בשר ודם.**

וזכור נא לשונו המתוקה של הרמב"ם (הלכות שמיטה ויובל פי"ב הי"ג):

ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם אחיו? מפני שהובדל לעבוד את ה', לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים... לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר

יומררו את חייהם בעבודה קשה' - זו קושיא, 'בחומר' - זה קל וחומר, 'ובלבנים' - זה ליבון הלכה, 'ובכל עבודה בשדה' - זה ברייתא, 'את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך' - זה תיקון (זוהר - רעיא מהימנא, בהעלותך דף קנ"ג ע"א).

וכתב הרמב"ן (שמות ה, ד ד"ה 'לכו לסבלותיכם') בלשון קדשו:

ומנהג בכל עם להיות להם חכמים מורי תורתם. ולכן הניח להם פרעה שבט לוי שהיו חכמיהם וזקניהם, והכל סיבה מאת ה'.

כוונת הרמב"ן היא, שעצם ההבנה הזאת שהיתה לפרעה שיש להניח לעם ישראל שיהיו להם זקנים וחכמים וכו', זוהי רק סיבה מאת ה' כדי לשחרר את בני לוי מעול השעבוד על מנת שימשיכו לעמול בתורה.

אלא שלכאורה צריך ביאור, הרי הקב"ה אמר לאברהם אבינו בברית בן הבתרים: "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה" (בראשית טו, יג), ומשמע בפשטות שגגור על עם ישראל גזירה מוחלטת של יעבדום ועינו אותם ללא כל אפשרות של פטור, וכיצד אם כן נפטרו מכך בני לוי?

וניתן ליישב זאת על פי דברי הפוסקים (שו"ת רב פעלים, חלק א חאו"ח - סימן יא) שבכל מקום במקרא שיש את הטעמים 'אתנחאתא' או 'זקף קטון' הרי זה נחשב כסוף פסוק. ומכיון שתחת תיבת 'להם' שבפסוק 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם' ישנו זקף קטון, הרי זה כאילו שמשתיים שם הפסוק, והמשך הפסוק יעבדום ועינו אותם הוא כפסוק בפני עצמו.

לפי זה יש לפרש שבמשמעות הגזירה של ה' בברית בן הבתרים ישנן שני אופנים: האופן הראשון הוא 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם', ובזה גופא שהם גולים אל ארץ

פעמי גאולה ממשמשים ובאים...

עֲלִיּוֹ" (שם) - הוא ראה את כל מה שיעברו עם ישראל בניו עם אומות העולם, את כל אלפי השנים של הרדיפות, ההריגות, האכזריות, והרשעות...

וממשיך הקב"ה ומגלה לו: דע לך כי המסלול הזה יתחיל עם לידתו של בנך, יצחק אבינו, מעת לידתו תתחלנה 400 שנות גירות בארץ לא להם. וכמו שנאמר: **וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה** (שם פסוק יג).

שלשים שנה חלפו מאז, ובדיוק באותו יום, בט"ו בניסן שנת 2048 לבריאת העולם, נולד יצחק אבינו. ו-400 שנות הגלות החלו...

399 שנים (מתוך ה-400) היו שנים סוערות, מאוד. והן משתרעות על גבי הפרשיות: וירא (מאמצע הפרשה), חיי שרה, תולדות, ויצא, וישלח, וישב, מקץ,

ולפני שנמשיך נרענן את הזכרון:

בט"ו בניסן שנת 2018 לבריאת העולם, בהיות אברהם אבינו בן השבעים שנה מתבודד בשדה עם קונו, זכה והתגלה אליו ה' יתברך...

השמש החלה לנטות לכיוון מערב, השמים התכולים החלו להיצבע בצבעי אדום-כתום, רוח חרישית נשבה בנחת... ואברהם אבינו, האדם הגדול בענקים, זכה למעלה הנכספת, הנקראת 'תרדמת הנבואה'. וכמו שנאמר: **וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבוֹא וְתַרְדְּמָה נִפְלְאָה עַל אַבְרָם** (בראשית טו, יב)...

באותו מחזה נורא הוד, התגלה הקב"ה לאברהם ופרש בפניו את מפת תיקון העולם. הוא גילה לו את הַמְתָּוָה להבאת העולם לתכליתו ויעודו.

אברהם הביט בַּמְתָּוָה ועיניו חשכו - **"וַהֲנֵה אֵימָה חֲשֹׁכָה גְדֹלָה נִפְלְאָה**

מעין החכמה

ה', והלך ישר כמו שעשהו האלהי"ם ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם - הרי זה נתקדש קודש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים וללויים. הרי דוד אומר: **"ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלִי"** (תהלים טז, ה).

ישראל ולא נוחלין ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל ה'... והוא ברוך הוא זוכה להם. **וממשיך** הרמב"ם ואומר (שם הלכה ג):

ולא שבת לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו **לְהַבְדִּיל לַעֲמוּד לִפְנֵי ה' לְשֵׁרְתוֹ וְלַעֲבֹדוֹ לַדְּעָה אֵת**

פרשת שמות - פעמי גאולה ממשמשים ובאים

אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֵא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים
חֲרָבָה" (שמות ג, א).

בטי"ו בניסן, שנת 2447 לבריאת
העולם, בהיות משה רבינו בן
השמונים שנה מתבודד בשדה עם
קונו,¹¹ זכה והתגלה אליו ה' יתברך...

באותה התגלות, פורש הקב"ה את
מִתְנֶה הגאולה בפני משה.
ומשה מסרב!... וכך הוא טען: "מי

ויגש, ויחי, ושני הפרקים הראשונים
מחומש שמות...

ואז הגיעה ובאה השנה האחרונה -
שנת ה-400! והשנה הזו מתוארת
בפרשת שמות (מהפרק השלישי),
ובפרשיות וארא ובא.

וכך מתחיל הפרק השלישי שבחומש
שמות: "וּמִשָּׁה הָיְהִי רָעָה אֶת־צֹאן
יִתְרוֹ חֲתָנּוֹ כִּהְיוּ מִדִּין וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן

מעין החכמה

מפרש רש"י הקדוש (שם): 'אַסְרָה־נָא' -
'אסורה מכאן, להתקרב לשם'.
ארבע מילים אלו מביעות את המתח העצום
בו חי המתבודד בכל רגע ורגע. אסורה מכאן -
אפרוש ואבדיל עצמי מדבר מה, כדי להתקרב
לשם - כדי שאזכה לְקָרֵב ולדבוק באור השם,
להיות לו לבדו בלי כל פירוד ומניעה.

עם כל מדרגה שזוכים לה, נולדת שאיפה
חדשה וחזקה יותר - להגיע קרוב יותר
עמוק יותר. לשם כך יש לפרוש מעוד משהו,
להעמיק יותר אל תוך היער, לחזור הביתה
פחות, לשכוח את המציאות הסובבת.

פנייתו של הקדוש ברוך הוא אל משה
ותביעתו שיתגלה וילך בשליחותו,
מעוררת בו התקוממות עזה. איך אפשר
להפסיק את התנועה המתמדת הזו כלפי
מעלה? מה ישאר אם אתגלה? האם אשרוד
זאת, האם לא אתייבש ואפול לגמרי?

כשכל החיים מיוסדים על עליה אחר עליה, קשה
להבין איך אפשר לפנות החוצה אפילו
לרגע. אין זו אנוכיות, אלא אונס גמור. המתבודד
אינו יכול לתפוס איך אפשר לפרוש מן העמידה

11. הקב"ה ברחמיו זיכה אותנו לכתוב
סדרת ספרים אשר בשם 'חלב
הארץ' תכונה, ושם (חלק ב - עמוד 228, מהדורת
תשפ"ג) הבאנו את דבריו של הגאון המקובל
הרב יצחק גינזבורג שליט"א שכתב (אור
ישראל, חלק א - עמודים קצא-קצג), וזה לשונו:

הרבי הריי"צ מליובאוויטש זיע"א מגדיר את
ההתבודדות כ'בית יד' של השכל, והיינו
כלי שעל ידו ניתן לאחוז בשכל, להשיגו ולהפנימו.

כשמתבודדים, מדמימים את כל מציאות
החומר המעכבת את גילוי
אור הנשמה. **אז אפשר להתעלות ולהיעשות
לבעלי צורה - לגלות את הפנימיות ולהגבירה
על החיצונית.**

מאז ומעולם היה כל מבקש השם אוהז
בדרך ההתבודדות, פורש ומנקה את
עצמו מכל המעכבים החיצוניים ומתייחד
עם בוראו במקום שאין בני אדם עוברין בו.

משה רבינו, כשהוא מבחין בסנה הבוער
ואיננו אוכל, אומר: "אַסְרָה־נָא
וְאָרָא אֶת־הַמְרָאָה הַגְּדֹל הַזֶּה" (שמות ג, א).

יתכן שיחיה לעצמו, מבלי לעבוד את עבודתו ותיקון העולם כרצון ה', הוא זוכה להפוך את החסרון עצמו למעלה עצומה המניעה אותו כלפי מעלה בחילא יתיר (ביותר כח).

אם קודם היתה לו שלימות מסויימת בעבודתו, טוב טעם והרגשה של התעלות מתמדת, הרי כעת לבו דואג בקרבו בכל עת על שאינו עובד את השם כדבעי, ואינו מקיים את רצונו יתברך בתיקון המציאות. ודאגת הלב הזו היא המכשירה את האדם יותר מכל לטהרת השכל ולקרבת השם יתברך, כמו שאמרו (חגיגה יג): אין מוסרין ראשי פרקים (היינו סודות ורוי תורה) אלא למי שלבו דואג בקרבו.

כשאדם נדמה בעיני עצמו למושלם - כמו המתבודד שלנו בתחילת דרכו שחי חיים שלמים עם עצמו, ולא היה לו דבר בעולמו מלבד התנועה המתמדת 'אסורה מכאן להתקרב לשם' - קל להפריע לו ולהפילו ממדרגתו. לכן הוא מרגיש שעבודתו צריכה שמירה והגנה, ובצדק. אבל כשלבו של אדם דואג ונשבר בקרבו, ודומה הוא בעיניו תמיד לחסר חסרון עמוק ויסודי, הופך אותו החסרון לכלי שאין בריא וחזק ממנו. אין כלי שלם יותר מן הלב השבור - כלי שעצם שברונו הוא מקום הקיבול שלו...

ובאמת הנסיון הזה עבר על כל צדיקי עולם!
לכל צדיק מצייר לו היצר הרע באופן אחר את 'הסכנה' הקיימת, כביכול, אם הוא יניח מעיסוקיו הפרטיים ויצא לעם. והאמת שלצדיקים זה נסיון לא קל - אך אין להם ברירה, הרי הם לקחו אחריות, וגם נצטוו על מצות השבת אבידה...

ונסיון זה עבר ביתר שאת על הבעל שם טוב הקדוש, כי הוא בטבעו היה נוטה להתבודד ולהיות דבוק בה' כל עתיו ורגעיו מבלי לקבל על עצמו עול של הנהגה וצרכי ציבור כלל.

נוכח פני ה' ולו לרגע קט - 'כל מאן דנחית מדרגא קדמא דהוה ביה קארי ביה מיתה!'

ואז אומר הקדוש ברוך הוא למשה רבינו: "שֵׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ" (שמות ג, ה), הנעל היא הנועלת ומחברת את האדם אל המציאות, וגם המתבודד שעמל כל ימיו לפרוש מן המציאות החיצונית מתקשה מאוד לפרוש ממציאותו שלו, להישמע לקריאת ה' בניגוד לכל מה שנפשו יודעת ומכירה לטוב באמת.

לפעמים על מנת לעלות למעלה יותר, יש להיפרד מכל המוכר והידוע עד עתה.

ההתגלות אינה פרישה מעם השם ח"ו, אלא הגשמת רצונו יתברך בבריאת העולם. ממילא מובן שאין היא בגדר ירידה, אלא עליה עצומה. אמנם המתבודד אינו מסוגל להבין זאת, ולכן עליו להיפרד מכל מה שהכיר, להניח בצד את כל השגותיו השכליות ורגשי לבבו, ובמסירות שלמעלה מטעם ודעת להאמין בהשם יתברך שזהו המעשה הנכון ביותר לעשותו.

ההתבודדות היא במדה רבה חסרת אחריות, כמו אשה רווקה שקל לה לפתח קריירה משלה, אך העיקר אצלה חסר מן הספר. אין היא יולדת ילדים, אין היא עוסקת בישובו של עולם. עם ההתגלות, בא חסרון זה על תיקונו. אין ההתגלות סותרת את ההתבודדות, אלא מהוה את המדרגה הבאה - שכל עצמה של ההתבודדות לא באה אלא על מנת להכין את הנפש לקראתה.

אמנם אנו איננו פטורים מלנסות ולהבין את הדבר הגדול הזה, כיצד יתכן לחיות בתוככי המציאות מתוך מעורבות וקירוב דעת, ועם זאת לשמור על עליה מתמדת ועל טהרת השכל - ועוד ביתר שאת?

ונראה לומר שכאשר המתבודד מפנים אל תוכו את חסרונו באמת, ומבין שלא

פרשת שמות - מאמינים בני מאמינים

ב. וְכִי אֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל -
ואף אם חשוב אני, מה זכו
ישראל שתעשה להם נס ואוציאם
ממצרים!
איזה זכות יש לעם ישראל להיגאל?...!

אֲנֹכִי כִי אֶלְךָ אֶל־פָּרַעַה וְכִי אֹצִיא אֶת־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם" (שם פסוק יא):
ופירש רש"י שמושה טען שתי טענות:
א. 'מי אֲנֹכִי' - מה אני חשוב לדבר עם
המלכים.

מאמינים בני מאמינים

בפרשתנו מסופר, שכאשר נגלה
הקב"ה למשה רבינו בסנה
והטיל עליו את השליחות הקדושה ללכת
לבשר לעם ישראל כי הגיע זמן גאולתם
ממצרים, טען משה שיתכן מאוד שעם
ישראל כלל לא יאמינו לו שהקב"ה נגלה
אליו ושלה אותו אליהם, כמו שנאמר:
"וזה לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי,
כי יאמרו לא נראה אליך ה'" (שמות
ד, א).

אמרו במדרש (שמות רבה, פרשה ג - אות יב):
אותה שעה דיבר משה שלא כהוגן!
הקב"ה אמר לו: "ושמעו לקולך"
(שמות ג, יח), והוא אמר: "וזה לא יאמינו
לי" (שם ד, א)! מיד השיבו הקב"ה...
צריך אתה ללקות, אתה מוציא שם רע
על בני, הם מאמינים בני מאמינים!
בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו
ירם מיכאל אברג'יל זיע"א אמר
(אמרי נועם, שמות - מאמר ט), וז"ל:

מעין החכמה

שוה לטובה - אז באפשרותו לקיים כל ציווי
באותה מדה של חשק, בין אם מדובר בציווי
הקרוב לנטיית לבו ובין אם לאו.

מדת ההשתוות היא 'עבודה קשה שבמקדש'.
ישומה מורכב מאוד, ודורש שיקול דעת
ושיפוט פנימי רגיש ועדין מאוד. אם כי צריך
לזכור שהכלל היסודי הוא שכל כוונתו תהיה
לשם שמים, אבל מצד עצמו אין חילוק.
כלומר, אם נוטה אדם לדרך כזו ולא לאחרת,
מצד עצמו וטבעו אין זה טוב. אך ודאי סוף כל
סוף עליו לבחור, ואת בחירתו עליו לבצע על
פי רצון ה' לשם שמים... ועיין עוד בספרנו
חלב הארץ ותרוה נחת.

ולמרות שבאמת הטבע הזה כולו קדושה ויראת
שמים, שהרי המבוקש הוא עבודת ה'
ולא עניינים זרים ח"ו - בכל זאת עלינו לדעת
שלא זה העיקר. לפי שהתכלית היא לעשות את
רצון ה', ואם רצונו יתברך שיקיימו מצות השבת
אבידה - אזי 'מצד עצמו אין חילוק'...

דבר זה נקרא מדת ההשתוות, ההשתוות
באה מלשון הכתוב: "שויתי ה' לנגדי
תמיד" (תהלים טז, ח), והיא המדרגה הגבוהה
ביותר של קבלת עול.

כאשר אדם יודע שכל ענייניו ותכליתו היא
לעשות רצון השם, נעשה הכל אצלו

ובא בשליחותו של הקב"ה לגאול את עם ישראל. אולם מצנינו להגה"ק רבי יעקב אביחצירא זיע"א (אשר יום הילולתו, כ' בטבת, חל תמיד בסמיכות לפרשתנו) בספרו הבהיר פיתוחי חותם (פרשת שמות - ד"ה 'ויאמר ה' אליו מזה') שמבאר באופן נפלא שמופתים אלו נועדו גם ללמד את משה רבינו לקח מאוד חשוב.

לפי דבריו הקדושים של רבינו יעקב אביחצירא, הקב"ה התכוין במופתים הללו להשיב למשה רבינו על מה שטען שעם ישראל לא יאמינו לו, ובא הקב"ה להורות לו שעם ישראל הינם מאמינים בני מאמינים, כי הם זרע קודש, בני אברהם יצחק ויעקב.¹² ומה שנראה כעת שהם עם קשה עורף, זה רק משום שגלו ממקומם הטבעי בארץ הקדושה, ומשועבדים בגלות בעבודה קשה ודעתם נטרפת עליהם, ואינו דומה מי שמיושב במקומו למי שגולה למקום אחר. אך מיד כשישובו למקומם, בוודאי יחזרו לקדושתם ואמונתם.

כתגובה לכך, מסר הקב"ה למשה שלשה מופתים לעשות לפני עם ישראל, וכשיראו אותם יאמינו לו שהוא שליחו הנאמן:

המופת הראשון: הקב"ה ציוה את משה להשליך את מטוה ארצה, ומיד נהפך המטה לנחש. לאחר מכן ציוה אותו הקב"ה לאחוז בזנבו של הנחש, ומיד כשעשה זאת, חזר הנחש ונהפך למטה. **המופת השני:** הקב"ה ציוה את משה להכניס את ידו לתוך חיקו, וכשהוציא אותה היתה כולה מלאה צרעת לבנה כשלג. לאחר מכן ציוה אותו הקב"ה להחזיר אותה לחיקו, וכשהוציא אותה, חזרה למצבה הראשון. **המופת השלישי:** הקב"ה ציוה אותו לקחת ממימי היאור ולשפוך אותם ליבשה, וכשיעשה זאת, יהפכו המים שביבשה לדם.

על פי פשוטו של מקרא, שלשה מופתים אלו נועדו לשכנע את עם ישראל להאמין שמשה רבינו דובר אמת,

מעין החכמה

מוציא את בניו מיד הגימנסיה ומכניסם לחינוך יהודי, לא יוכל להסתופף בצילו יותר.

אותו חסיד לא רצה לשמוע, והעדיף לעזוב את רבו האהבת ישראל, וללכת אל אחיו (של רבו) הגה"ק רבי חיים הגר, הי"טל חיים מאנטניא זיע"א.

12. ובענין זה סיפר הגה"צ הרב שלמה לווינשטיין שליט"א (ומתוק האור - בראשית ג, עמוד תקיח), וז"ל:

אחד מחסידיו של ה'אהבת ישראל' מוויזניץ הכניס את בניו לגימנסיה. כשהגיע אותו חסיד לרבו, התרה בו רבו, שאם אינו

לנחש. וכששוב אחז בו, חזר להיות מטה. לאחר מכן אמר לו הקב"ה שיכניס את ידו לחיקו, כיון שהחיק הוא המקום הטבעי שהיד נשמרת בתוכו. וכשהוציא אותה התמלאה צרעת. וכששוב החזיר אותה

ועשה לו הקב"ה שלשה סימנים שימחישו לו שאינו דומה הדבר הנשאר במקומו ליוצא חוץ למחיצתו: תחילה הראה לו שכאשר השליך את המטה מידו, שהוא מקומו הטבעי, נהפך

מעין החכמה

שמחה היתה בלבם של התלמידים הקטנים, כשסוף סוף הגיע האביב, ואשתו של המלמד גירשה אותם מן הבית, כדי שתוכל לנקות את הבית לפסח. אז יצאו אל החצר. המלמד ניסה ללמדם גם שם, אך ללא הועיל.

לבסוף אמר להם המלמד: אני רואה שאתם לא מצליחים להתרכז בלימוד, אם כן בואו ונצא לטיול.

יצאנו לטיול סביבות הכפר - המשיך האדמו"ר וסיפר - והמלמד נעצר ליד כל עץ שראה והסביר לנו איך אפשר לזהות על פי הגזע והעלים את סוג העץ. 'העץ הזה הוא עץ תפוחים, וזה עץ חרובים', וכן הלאה.

בסיומו של יום חזרנו לבית שמחים ונרגשים. בבוקר הגענו מוקדם לרחוב ביתו של המלמד ונעמדנו ליד עץ שעמד בתחילת הרחוב וניסינו לזהותו. 'אני טענתי שזה עץ תפוחים וחברי טען שזה עץ תותים...' בקיצור, התברר לנו שלא קלטנו מילה ממה שסיפר לנו המלמד...

אבל חדשיים אחר כך - המשיך האדמו"ר ונעץ את עיניו בעיני החסיד - כבר ידענו בדיוק כל עץ מהו, מפני שכבר צמחו הפירות...

נכנסו הדברים ללבו של החסיד, והוא הוציא את בנו מהגימנסיה והכניס את בנו לחינוך יהודי...

כשהגיע לשם, רצה הגבאי ורצו החסידים למנוע ממנו את הכניסה אל האדמו"ר. לפליאתם, ציוה האדמו"ר להתייחס אליו בכבוד. כך היה בתפילות השבת, וכך גם בסעודות השבת.

במוצאי שבת, כשבא להיפרד, הפציר בו האדמו"ר שישאר עד למחרת, ויצטרף עמו לטיולו היומי (שהיה עושה לפי פקודת הרופאים).

והחסיד הסכים. כשיצא מחדרו של הרב פנה לגבאי ושאל: באיזו שעה הרב יוצא לטיולו היומי.

והגבאי שאל: מה זה קשור אליך?

והחסיד השיב בתמימות: הרב ביקש שאני אצטרף אליו.

בום! - הגבאי מרוב תדהמה חבט את ראשו במשקוף - אתה מצטרף לטיול עם הרב?! אתה?! הרי רק גדולי ומובחרי החסידים זוכים לכך!...

למחרת, כשיצאו לטייל, סיפר האדמו"ר לאותו חסיד, שכשהיה ילד היו לומדים אצל המלמד בבית, וכמעט לא ראו את אור השמש. לא היו להם הפסקות, שלא לדבר על תנאים של אָרור, מזגנים וכדומה.

מסתרת אמונה עצומה בה' יתברך, שאפילו הוא עצמו לא כל כך מודע אליה.

לכן גם יהודי שהתרחק מאוד מדרך התורה והמצוות, בגלל שהוא יהודי, בנם של אברהם יצחק יעקב, בוודאי שבתוך תוכו הוא מאמין בה' יתברך אמונה שלימה, עד אשר יפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ה' על הרוב, וסובלים עינויים קשים שלא לכפור בה' אחד' (תניא, ליקוטי אמרים - פרק יח), וכל יהודי אוהב את הקב"ה מעומק לבו, וחפץ לדבוק בו ובתורתו, אלא שיצרו הרע הוא זה שמבלבל ומטעה אותו, ומכניס בלבו רוח שטות (סוטה ג.) ומפתה אותו לעבור על רצון הבורא, אך אין זה רצונו האמיתי כלל.¹³

זוהי בחינת: "ברוב עם הדרת מלך" (משלי יד, כח), והיינו כי 'עם' הוא מלשון 'גחלים עוממות', כלומר, גחלים שכלפי חוץ נראה שהן כבויות, אך

לחיק, חזרה והתרפאה. ולבסוף אמר לו שיקח מים ממקומם הטבעי ביאור, וכשישליכם החוצה ליבשה יהפכו לדם.

ומסיים רבי יעקב בלשון קדשו:

'כל אלה להורות לו (למשה רבינו) **דהמקום גורם, וכל הנשאר בשרשו נשאר בטעמו, והיוצא משרשו משתנה. ולכן הראה לו** (הקב"ה) **ואמר לו: אל תתמה על בני ישראל, שאף על פי שאתה רואה אותם עכשיו קשי עורף, גרם להם זה סיבת יציאתם ממקומם, והם עכשיו בארץ לא להם, מקום טומאה. ובחזרתם למקומם, מקום הקודש, יחזרו לקדושתם.'**

בכך למעשה רצה הקב"ה להחדיר במשה רבינו נקודה בסיסית ביותר שצריכה להיות ברורה לכל מנהיג בישראל על מנת שיצליח לבצע את שליחותו כראוי. בראש ובראשונה חייב המנהיג לדעת שבכל יהודי באשר הוא

מעין החכמה

זה היה רצונו יתברך, כמאמר ז"ל (מדרש רבי תנחומא, פרשת נשא - אות טז): 'מיום שברא הקב"ה את עולמו, נתאוה שיהיה לו דירה בתתונים'. ולכן נתן לנו הקב"ה את המצוות, אשר כל מצוה ומצוה היא צינור להמשיך בו אמיתת מציאותו יתברך בעולם. כי המצוות הן מלוכשות בלבוש גשמי וחומרי, ובזה שאדם מקיים מצוה הוא קונה לו פרקליט אחד, שהוא עוזר לו לבוא אל יעודו, לגלות ולפרסם את

13. כתב הגה"ק הרב אליעזר שלמה שיק זיע"א (מגן אבות פ"ד מ"ג), וז"ל:

כידוע, נשמת האדם היא חלק אלוי"ה ממעל, והקב"ה הליבש את הנשמה בגוף גשמי וחומרי, והכניס אותה בעולם הזה הגשמי והחומרי, כדי להפוך את העולם הזה לעשות ממנו עולם הבא, על ידי שיגלה ויפרסם את אמיתת מציאותו יתברך בתוך הצמצום ובתוך החלל הפנוי.

וכמו כן ממש אף היהודי הפשוט ביותר שבעם ישראל, הגם שכלפי חוץ נראה שאמונתו בה' יתברך כבויה, הרי

באמת בפנימיותן הן עדיין בוערות, ועל ידי נפיחת רוח עליהן מיד הן מתלקחות ובווערות.

מעין החכמה

כי אצלו יתברך מאוד מאוד חשובה תשובה, ואפילו אם אדם כבר עשה את העבירה הכי גרועה, עם כל זאת אצלו יתברך מאוד מאוד חשובה תשובה, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה - פרק ז): 'אמר הקב"ה, אם אדם עובר עבירה לפני, אם חוזר ועושה תשובה, הרי אני עמו ברחמים, ואני מקבל תשובתו, ואין אני זוכר לו אפילו מקצת עוונותיו.'

ולכן ראה, אהובי בני, ששום דבר בעולם לא ישבור אותך, אלא השתדל להרבות במצוות ומעשים טובים לגלות ולפרסם לכל העולם כולו, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אלא מלוכש בלבוש הזה, ועל ידי זה יהיה לך כתריס ומגן כנגד כל הפורענויות.

ואפילו שאתה מרגיש, שנפלת בעמקי עמקים, בשאלו תחתית ומתחתיו, עד שכפרת בעיקר, רחמנא לישזבן, עם כל זאת זכור מה שאמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא, פסיקא כד - אות יב): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֶזְבְּךָ" (הושע יד, ב) - אפילו כפרת בעיקר, אדם עומד ומחרף ומגדף בשוק, והקב"ה אומר לו: עשה תשובה ביני ובינך ואני מקבלך!

כל כך גדלה רחמנותו יתברך.

ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם, אלא מחזיק בתשובה ומעשים טובים, שאז מתלבש בתריס ומגן, שלא תגיע עליו שום פורענות!...

אמיתת מציאותו יתברך מתוך גשמיות העולם הזה, עד שמרוב האור יכולים לבטל את החושך לגמרי, כי מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך.

אבל אם האדם עובר עבירה אחת, רחמנא לישזבן, על ידי זה הוא גורם סילוק השכינה. כמאמרם ז"ל (סוטה ג): 'בתחילה קודם שחטאו ישראל היתה השכינה עם כל אחד ואחד, כיון שחטאו - סילקו את השכינה'. נמצא, על ידי שאדם עובר עבירה אחת, קונה לו קטיגור אחד, שמקטרטג עליו ומעלים ומסתיר ממנו את אמיתת מציאותו יתברך, ועל ידי שאדם חוטא הוא גורם להעלים ולהסתיר את אמיתת מציאותו יתברך, כי הוא מעלים את השכינה.

עם כל זאת, על האדם לדעת, שגם אם הוא חטא, אסור להתייאש! כי כל זמן שאדם חי אסור לו להתייאש בשום פנים ואופן, ואפילו שהחשיך את כל העולם עם כפירות ואפיקורסות, עדיין יכול לחזור בתשובה שלימה!

וברגע שאדם חוזר בתשובה הוא מלביש את עצמו עם תריס (כלשון חז"ל (אבות פי"ד מ"א): התשובה היא כתריס בפני הפורענות) שהקליפות והסטרא אחרא לא יוכלו לשבור אותו, אלא ימשיך על עצמו עריבות נעימות ידידות זיו חיות אלקותו יתברך.

וחכמינו הקדושים אמרו (שמות רבה, פרשה כג - אות ז): "כִּי רְעִיעוֹת שְׁלֹמָה" (שיר השירים א, ה), מה הַשְׁלָמָה הזאת מתלכלכת וחוזרת ומתלבנת, כך ישראל אף על פי שהם חוטאים, הם שבים בתשובה לפני הקב"ה.

והך על קדקודם. וציוה הקב"ה את משה רבינו להשליך מידו את המטה, דהיינו לחדול מהנהגה זו שתמיד ממששת ומפשפשת בעוונות של עם ישראל ומכה אותם ללא רחם, כיון שכלל ישראל לא יוכלו להתקיים תחת הנהגה קשה כזאת.

את המטה הפך הקב"ה לנחש, כדי לרמוז למשה רבינו שעליו להיות 'רך וגמיש' כנחש, ולדעת להלוך בסבלנות רבה כנגד רוחו של כל אחד ואחד, ורק בדרך זו יצליח לקרב את כל עם ישראל אל תחת כנפי השכינה.

ובכל זאת, ציוה הקב"ה את משה לאחוז בזנבו של הנחש ושוב הוא נהפך למטה, כדי לרמוז לו, שבמקרים מסויימים, יוצאי דופן בהחלט, כאשר המנהיג נתקל באנשים עזי פנים וחצופים, אשר לא מועיל כלל לקרב אותם בלשון רכה ובדרכי נועם, מותר לאחוז רק בקצה קצהו של הנהגת המטה ולהכותם על קדקודם בדברי מוסר ותוכחה, ופעמים אף בהענשה ממש, אך מיד לאחר מכן לחזור לדפוס ההנהגה הקבוע, כדרכה של התורה הקדושה, אשר "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג, יז).

ואחר שהשיב הקב"ה למשה רבינו על טענתו השניה 'מה זכו ישראל שתעשה להם נס', ולפני שנעבור לתשובה על הטענה הראשונה, נקדים...

שבפנימיותו יוקדת אש של אמונה תמימה בה' יתברך, וכל שצריך הוא לנפוח בו רוח של חיים ולגלותה. ולכן גם מיהודים אלו יש להקב"ה רוב פאר והדר.

וזו היתה טענתו של הקב"ה על משה רבינו: מדוע אתה אומר על עם ישראל "והן לא יאמינו ליי" (שמות ד, א)? וכי מפני שהם שקועים במ"ט שערי טומאה אין להם אמונה?! לא ולא. האמונה נמצאת במקום כל כך עמוק בלב ששום טומאה שבעולם אינה יכולה להגיע לשם.

עם ישראל הם מאמינים בני מאמינים. זה שפלוני מחלל שבת, ופלוני מתנהג שלא בצניעות וכדומה, זה לא מעיד בשום אופן שאין לו אמונה. האמונה נמצאת בעומק לבו של כל יהודי, ובשום אופן אי אפשר לעקור אותה ממנו.

בנוסף לפירושו הנפלא של רבינו יעקב אביחצירא ניתן לומר, שבכך שציוה הקב"ה את משה רבינו להשליך את המטה שבידו ארצה, ומיד נהפך המטה לנחש, ואחר כך ציוה אותו לאחוז בזנבו של הנחש, ושוב הוא חזר להיות מטה - רמז הקב"ה למשה ענין נוסף שחשוב מאוד לשליחותו כמנהיג ישראל:

המטה מסמל תמיד את דרך ההנהגה הקשה החובטת ברשעים על כל דבר פשע ומעמידה אותם במקום, על דרך שאמרו חז"ל (סנהדרין ח.): טול מקל

פרשת שמות - כל מפתחות העולם בידי!

כל מפתחות העולם בידי!

ובזכות כך הנני מבטיחכם: "וְנִתַּתִּי

גְּשָׁמֵיכֶם בְּעֵתָם" (ויקרא כו, ד)!

'גְּשָׁמֵיכֶם' - כל ההשפעות הנצרכות

לחייכם בעולם הגשמי הזה,

הן ההשפעות הרוחניות והן ההשפעות

הגשמיות, את הכל אתן בידיכם!¹⁴

בן תורה, העמל בתורה בכל כחו,

באהבה, במסירות וביגיעה - הקב"ה

מוסר בידי את כל מפתחות העולם!¹⁵

וכדבריו המפורסמים של אור החיים

הקדוש (שמות יד, כז), וז"ל (עם מעט עריכה):

מעין החכמה

להיות מציאות אחת עם הסלע, ולכן גם לא

ניתן להפרידן ממנו בשום אופן.

וזהו שאומרת התורה: 'אם בחוקתי תלכו',

כלומר: **צריך** **שדברי התורה שאנו**

לומדים יחקקו בלבנו, ויהפכו להיות חלק

בלתי נפרד מעצם מציאותנו - כדוגמת

האותיות הנחקקות על הסלע, ולא שישארו

נפרדים מאתנו - כדוגמת הדיו שעל גבי הקלף.

אך כיצד זוכים לדרגה זו שדברי התורה

יחקקו על הלב, ויהפכו למציאות אחת

עם הלומד? כדי לענות על שאלה זו מפרש

רש"י שמה שנאמר כאן: 'אם בחוקתי

תלכו', פירושו: 'שתהיו עמלים בתורה'.

והכוונה בזה היא, שרש"י דקדק בלשונו

וכתב: 'שתהיו עמלים בתורה',

ולא כתב: 'שתהיו לומדים תורה' וכדומה,

פרשת בחוקתי פותחת במילים: **"אם**

בְּחֻקֵי תִלְכוּ" (ויקרא כו, ג).

וחכמינו הקדושים פירשו (עבודה זרה ה.)

שתיבת **'אם'** שבפסוק היא לשון

תחנונים, דהיינו שהקב"ה כביכול מתחנן

אלינו ומבקש מכל אחד ואחד מאתנו:

'אנא מכם בני חביבי - בְּחֻקֵי תִלְכוּ'.

והחוק עליו נצטוינו במילים **'בְּחֻקֵי**

תִלְכוּ' הוא עמל התורה. וזה

לשון רש"י הקדוש: 'אם בחוקתי תלכו'

- **שתהיו עמלים בתורה.** בבקשה למדו

את תורת בי עמל ויגיעה ככל יכולתכם.

14. כך כתב הגה"ק רבי משה אליקים

בריעה מקאזניץ בספרו קהלת

משה (פרשת בחוקתי - ד"ה: 'אם בחוקתי').

15. ומבאר הרבי מלויבאוויטש זיע"א

(ליקוטי שיחות - תרגום חופשי,

חלק ג עמוד 276): שהטעם שהתורה הקדושה

השתמשה במילה 'חוקה' - **"אם בְּחֻקֵי**

תִלְכוּ" (ויקרא כו, ג), ללמדנו שאנו צריכים

לחקק את דברי התורה על לבנו.

ולתוספת ביאור: ישנו הבדל בין

כתיבה לחקיקה. וההבדל

הוא, שכשכותבים אותיות בדיו על קלף,

הדיו והקלף לא הופכים למציאות אחת,

אלא נותרים שני דברים שונים, רק שהם

דבוקים זה לזה, ולכן גם ניתן להפריד

אותם זה מזה. **לעומת זאת, כשחוקקים**

אותיות על גבי סלע, האותיות הופכות

והוא סוד אומרו: "וְעַתָּה כֹּה אָמַר ה' בְּרַאךְ יַעֲקֹב וְיִצְרָךְ יִשְׂרָאֵל" ... (ישעיה מג, א), ואמרו ז"ל (ויקרא רבה, פרשה לו - אות ד) שאמר הקב"ה לעולמו: מי בראך מי יצרך - ישראל, והכל בכח התורה...¹⁶

וזה גם התשובה שהשיב הקב"ה לטענה של משה רבינו: "מִי אֲנִי וְיִצְרָךְ (שמות ג, יא) - מה אני חשוב לדבר עם המלכים.

'תנאי התנה ה' יתברך עם כל מעשה בראשית, להיות כפופים לתורה ועמליה, ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ברוך הוא!

ולזה תמצא כמו כן (בנוסף לקריעת ים סוף) בשמים ובארץ, ובכוכבים, ובשמש וירח, שלטו עליהם הצדיקים ויחידים, ואין צריך לומר מרובים, כאשר חקק ה' להם בעת הבריאה.

מעין החכמה

שכמו שטבע השור והחמור אינו ניתן לשינוי - כך טבע הרשע והצדיק אינו ניתן לשינוי.

אך על זה השיבו לו חבריו שאינו כן, אלא: 'בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין!' והיינו שהתורה משנה את טבעו של האדם!

ומכאן הסיק הסבא מקלם זיע"א, שבלא תורה - איוב צודק! באמת לולי התורה אי אפשר היה לשבר ולשנות את המדות! האופן היחיד להתגבר על היצר הרע - הוא 'בראתי לו תורה תבלין'!

ולתוספת ביאור:

בשיחה שמסר הגה"ק רבי חיים מוולאז'ין זיע"א (נפש החיים, שער ד - פרק לב), אמר כך:

נתאר לעצמנו, שיהודי אחד קם בבוקר עם תחושות עזות של בחילות וצמרמורות... החדר חג בעיגול מול עיניו... ולקינוח פרץ של הקאות.

כדי ללמדנו שרק כאשר האדם יעמוד ויתייגע בלימוד התורה בכל כחו - רק אז יזכה שדברי התורה יחקקו על לבו ויהפכו להיות חלק בלתי נפרד ממציאיותו, מה שאין כן אם ילמד את התורה ללא מאמץ ויגיעה מיוחדים...

16. בגמרא הקדושה (בבא בתרא טו.): 'אמר רבא, ביקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין, אמר לפניו: 'רבונו של עולם! בראת שור - פרסותיו סדוקות, בראת חמור - פרסותיו קלוטות, בראת גן עדן - בראת גיהנם, בראת צדיקים - בראת רשעים, מי מעכב על ידך?'

ומאי אהדרו ליה חבריה דאיוב? - אף אתה תפר יראה ותגרע שיחה לפני א"ל, ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע - ברא לו תורה תבלין'.

בשיחה שמסר הגה"צ הרב שלום שברון זיע"א (לב שלום, שמות - עמוד רלג), אמר כך:

בשעה שאיוב קיבל יסורים, באו חבריו לנחמו. ובמהלך הניחום טען איוב

פרשת שמות - כל מפתחות העולם בידינו!

בידך כח להנהיג את העולם כולו, ואת פרעה הרשע בפרט! ואם זה עדיין לא ברור, אז דע, כי "נתתיך אֱלֹהִים לְפָרְעָה" (שם ז, א)!

וזה כחו של בן תורה!

"כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ" (שם פסוק יב) - מכיון שאני והתורה חד הוא, ואתה עמל בתורה בכל יכולתך, הרי אני נמצא עמך!

וממילא כל הנהגת העולם מסורה בידך! ואם כן בוודאי שיש

מעין החכמה

ידה מענייני היצר, ולזאת תדע שאין לך בן חורין מענייני היצר, אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, ולא שום תחבולה אחרת זולתה.

והתורה היא לא רק רפואה לאדם עצמו אלא לכל הבריאה כולה וכמו שממשיך וכותב בנפש החיים (שם פרק כו).

וטעמו של דבר, כי מקור שרשה העליון הנעלם של התורה הקדושה מאוד נעלה מעל כל העולמות, ראשית ושורש אצילות קדשו יתברך, סוד המלבוש העליון, כמו שכתב רבינו איש האלקים נורא האר"י ז"ל, רק שנשתלשלה וירדה כביכול עד לארץ אשר האירה מכבודה, ומסרה ונטעה הוא יתברך בתוכנו שנהיה אנחנו המחזיקים ותומכים בעץ החיים, לזאת מאז כל חיותם וקיומם של העולמות כולם, תלוי ועומד רק כפי ענין רוב עסקנו בה, שאם אנחנו עוסקים בה ומחזיקים ותומכים אותה כראוי בלי רפיון כלל, אנו מעוררים מקור שרשה העליון מקור הקדושות והברכות, להמשיך ולהריק תוספת ברכה וחי עולם וקדושה נוראה על כל העולמות, כל עולם לפי ערך קדושתו שיוכל לקבל ולסבול, ואם חס ושלום עסקנו בה ברפיון, מתקמטת ומתמעטת הקדושה ואור העליון של התורה מכל העולמות, כל אחד לפי ערכו הולך וחסר ח"ו...

בני משפחתו מבהילים אותו לרופא, והרופא אחר בדיקה יסודית רושם לו מרשם המכיל כמה וכמה כדורים.

היהודי יוצא מהרופא ומכריז: 'הרופא הזה, לא יודע כלום! אני לוקח רק אקמול!'

הלא בן אדם כזה יחשב בעינינו כמשוגע ממש, הרי הרופא שלמד שנים רבות ויש לו נסיון רב בתחומו, גילה את הבעיה ואת רפואתה, ומי יכול לחלוק עליו רק בגלל תחושות בטן?

כן אומר הוא יתברך שמו, אל תדמו בנפשכם להימלט מפיתויי היצר וענייניו בתחבולות ועניינים אשר תבחרו לעצמכם כפי דמיונכם, הלא אנכי שבראתי היצר הרע ויודע עניינו, ואנכי בראתי נגד זה תורה תבלין וסמא דחיי לרפאות חלאת ענייניו, ותדעו שלבד העסק בלימוד תורה, אין שום תחבולה אחרת לזה.

זה שאמר: "והלוחות מעשה אלהיים המה" (שמות לב, טז), 'הלוחות' - הלב החומד, (כענין 'כתבם על לוח לבך' (משלי ג, ג), הוא יתברך שמו עשאים, והוא היודע ענין יצרך הנטוע בלבך. "והמכתב מכתב אלהיים הוא" (שמות לב, טז), שנגד זה הוא הנותן לך ענין עסק התורה לכתבם ולחקקם על לוחות לבך להימלט על

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

והקב"ה אומר לו: עשה תשובה ביני ובינך ואני מקבלך! כל כך גדלה רחמנותו יתברך.

ג. יהודי הזוכה לעמול בתורה זוכה שמתקיים בו הפסוק: **'פִּי אֱהִיָּה עִמָּךְ'**, והטעם לכך, מכיון שהקב"ה והתורה חד הוא, ממילא מי שעמל בתורה בכל יכולתו, הרי הקב"ה נמצא עמו!

והקב"ה מוסר את כל הנהגת העולם בידו, ויש כח בידו להנהיג את הטבע כרצונו!

וכמו כן, כל ההשפעות הנצרכות לחיים בעולם הגשמי הזה, הן ההשפעות הרוחניות והן ההשפעות הגשמיות, את הכל הקב"ה מוסר בידיו של בן תורה, העמל בתורה בכל כחו, באהבה, במסירות וביגיעה. וזה כחו של בן תורה!

ד. על הבן תורה לדעת, שלמרות שישנה מעלה עצומה להתבודדות, והיא ה'בית יד של השכל', אך אף על פי כן, אסור להתעלם מרצון ה' החפץ שבריותיו יכירו אותו ויעבדוהו! ולכן, חובה לפעול למען גילוי מלכותו יתברך בעולם!

א. הרוצה להנצל מחבלי משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים. שכך עלה ברצונו יתברך, שתהיה לאדם בחירה, או עמל תורה או צער הגלות. שאם יזכה האדם לבחור לעמול בתורה הקדושה יוכל לצאת ידי חובת הגלות בעצם צערו על כך שבית מקדשנו חרב, ודי לו בזה. אך אם ירפו ידיו של האדם מן התורה הקדושה, יצטרך חלילה לעבור גם צער ושעבוד.

ב. על האדם לדעת, שגם אם הוא חטא, אסור להתייאש! כי כל זמן שאדם חי אסור לו להתייאש בשום פנים ואופן, ואפילו שהחשיך את כל העולם עם כפירות ואפיקורסות, עדיין יכול לחזור בתשובה שלימה!

ואפילו אם חושב, שהוא נפל בעמקי עמקים, בשאול תחתית ומתחתיו, עליו לזכור מה שדרשו חכמינו הקדושים על הפסוק: "שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך". אפילו כפרת בעיקר, אדם עומד ומחרף ומגדף בשוק,

תיקון שובבי"ם ותיקון היסוד

בכל יום שישי בתקופת השובבי"ם
בשעה 5:00 בבוקר

בבית המדרש המאיר לארץ, הקציר 666 נתיבות

בהשתתפות בתיקון ע"י מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

בתרומת 180 ₪ להפצת תורה חובקת עולם

תורתו של אבינו מו"ר הרב **יורם מיכאל אברג'ל** זיע"א

זכות הרבים תעמוד לכם ולבני ביתכם

למסירת שמות:

08-37-40-200

www.hameir-laarets.org.il
*2910 | 08-37-40-200

שעזרי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברנ'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30
שיעור 'זוהם' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00 **LIVE** השיעור השבועי

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00 **LIVE** השיעור השבועי

לאור המצב הבטחוני מיקום השיעורים משתנה
יהיה ניתן להתעדכן באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il
* כל השיעורים יועברו בערוצי המדיה

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

לארץ המאיר

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת שמות

כ"ה טבת התשפ"ד

שבת מברכין החודש

המולד: יום חמישי בשעה 8:45-4-1 חלקים

זמני שבת קודש

רבינו תם	יצאת שבת	הדלקת נרות	עיר
17:53	17:22	16:31	באר שבע
17:51	17:20	16:30	תל אביב
17:48	17:18	16:27	חיפה
18:08	17:34	16:27	אילת
17:57	17:25	16:34	ירושלים
		16:14	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדושו של אטור' זיע"א

בלבבך, זה המחשבה, מחשבות טהורות, צריך שיהיה לאדם לב זך, שלא ירָאָה ולא יִמָצָא בלב האדם ח"ו שום קפידא, ולדעת שהכל משמים, ושלא צריכים להכניס ללב הקפדה או מחשבה רעה על אף יהודי, כי זה מונע את השפע.

אדם שיש לו קפידות על יהודים, ה' מונע שפע ממשפחתו, הילדים שלו לא יכולים להצליח בשום ענין, בגלל שלבו מלא טינא. אפילו אם הוא סופר סת"ם, הקב"ה לא שם את שמו על המוזוות שלו, כי אדם שיש לו לב עם מחשבות רעות, הוא נקרא עור של בהמה טמאה, והרי אסור לכתוב את המוזוות על עור של בהמה טמאה, כי היוצא מהטמא טמא.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מרכזית דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

Five QR codes for joining the program in different languages:

- Français**: joindre :
- Русский**: присоединиться:
- English**: to join:
- Español**: Para unirse:
- עברית**: להצטרפות: